

Les Comes (abans can Bruch)

Sant Quirze de Besora

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Plaça Major núm. 6
Emplaçament	A la part nord-est de la Plaça Major delimitant amb la mateixa i el carrer Torelló.
Alçada:	578,8
Coordenades:	
Latitud:	42.099910069918
Longitud:	2.2233207159594
UTM Est (X):	435778
UTM Nord (Y):	4661161

Classificació

Número de fitxa	08237 - 30
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Gòtic Modern Barroc Contemporani
Segle	XV- XIX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Número inventari	Sí. IPA. Núm. 23786
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Restringit
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	5914706DG3651S0001HR
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dc., 28/06/2023 - 00:21

Descripció

Es tracta d'un edifici de grans proporcions compost per una planta més aviat rectangular de tres crugies i format per una planta baixa, dues plantes pis i unes golfes amb coberta a tres vessants de teula ceràmica àrab damunt de cavalls i llatges de fusta. es tracta d'una casa erigida a l'angle sud-est de la plaça que sobresurt de les finques 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15 i 17 del carrer de Torelló i avui enderrocades i substituïdes per un nou paviment. Aquesta casa del tipus senyorial té l'aparença d'una casa pairal o masia situada a dins dels murs de la vila, malgrat que no ho sigui fet que li dona unes característiques i trets molt comuns. La casa està adossada a la finca núm. 4 de la plaça Major per la banda de tramuntana i amb una altre construcció o masia annexa a llevant. Per tant només té visibles dues façanes; la principal orientada a sud i la de ponent que mira a la Plaça. Al seu costat hi ha altres edificacions com ara coberts i pallisses annexos a la masia principal i tancats darrere d'un baluard de pedra i còdols de riu que la separa de la resta de construccions del nucli antic.

La façana principal presenta una distribució de les obertures molt ordenada seguint els esquemes clàssics de les masies de la plana de Vic datades de mitjans del 1500 o 1600. La planta baixa dividida en tres crugies s'organitza mitjançant un arc de perfil rebaixat situat a la part central amb els muntants de pedra picada de perfil bisellat, l'arc adovellat també bisellat i amb la data de 1796 incisa en la seva clau. A cada costat i flanquejant la porta d'entrada hi ha dues finestres quadrades també de pedra picada que il·luminen el vestíbul. A la part esquerra de la façana i situada en aquest nivell hi ha una finestra de pedra coronada per un arc de quatre lòbuls picat a la mateixa pedra que forma la llinda que corona la finestra i en la que hi ha inscrita una roseta també de pedra de tradició gòtica. damunt seu i coincidint amb el primer pis hi ha una galeria formada per tres arcs de mig punt de tipus rebaixat que descansen damunt una imposta bisellada i que tenen la barana de ferro forjat amb els barrots de secció quadrada i passamà recte. Al costat esquerra i damunt de la finestra d'influència medieval de la planta baixa hi ha una finestra rectangular coronada per una llinda de pedra amb els muntants de pedra i ampit bisellat i en el que presenta un acabat conopial. Hi té incisa la data de 1761 a sota d'una roseta. Damunt seu i coincidint amb la planta segona es disposa també una galeria de tres arcs de mig punta damunt de pilastres de secció quadrada que acaben amb impostes i cornises bisellades de pedra i arcs rebaixats. i també d'una finestra rectangular sense cap tipus de decoració. Cal destacar que els tancaments de les finestres i galeria d'aquesta planta és mitjançant persianes de llibret. L'aparell de la façana està completament revestit per un estucat de color terrós on hi ha dibuixat un falç carreuat. La façana està coronada per una àmplia barbacana formada per voladís de la coberta i sostinguda per bigues de fusta amb els caps treballats. La façana que mira a la plaça Major té un predomini del massís respecte el buit i es compon de quatre finestres rectangulars en planta baixa de les quals una és amb els muntants de pedra picada, cinc més al primer pis de les que en cal destacar dues que estan coronades per un arc de tradició gòtica buidat a la llinda que corona la finestra i que emmarca una roseta central. Damunt seu i coincidint amb el segon pis hi ha quatre finestres més. Tal i com succeïa amb la façana principal, aquesta façana està protegida per un notable ràfec format per la barbacana de la teulada a base de bigues de fusta i cavalls. també està revestida per un estucat de color terrós que simula un falç carreuat. tant sols deixa a la vista les cantonades i els bastiments i emmarcaments de les obertures que són en pedra picada. La resta de façanes no presenten cap mena d'interès degut a que estan integrades a les finques de la plaça Major i també a un cos adossat a llevant que acull la caixa d'escala i que està revestit pel mateix tipus d'estucat de color rosat.

Observacions:

Casa de grans dimensions que es conserva en ple nucli antic i que té com origen la part més propera a la plaça i amb uns trets i reminiscències encara medievals, però amb una forta ampliació a la part de llevant de mitjans del segle XVIII. La part originària estava composta per una sola crugia de PB+ 2 pp

i coberta amb finestres al primer i segon pis així com també en planta baixa amb trets gòtics. Aquest tipus d'obertura també la trobem a la finca núm. 34 del carrer del Pont. Cap al segle XVIII i degut a la puixança econòmica de la família Bruch la casa es va ampliar a llevant i també a tramuntana annexionant dues crugies més i convertint-la en la clàssica masia (casa senyorial) de tres cossos amb coberta a tres vessants. Abans de la reforma del carrer Torelló hi havia un portal coronat per un arc de mig punt adovellat que donava accés al recinte just on ara hi ha una moderna porta d'entrada.

Història

Referent a la casa de can Bruch hauríem de buscar els seus orígens a la fi de l'edat mitjana i principi de l'era moderna en un moment en que la vila de Sant Quirze de Besora es veu afavorida pel comerç puixant de menestrals, paraires i teixidors de la llana i edifiquen les seves cases ne l'eix desenvolupat entre el portal de Torelló i el portal del Pont ens els carrers del Pont, Carrer de l'església, carrer dels Patis, carrer de la Plaça i Plaça Major. Entre les famílies que s'enriqueixen amb aquest comerç i segons Joan Serrallonga (Serrallonga Urquidi, J; 1998) especifica que hi havia els Rierola, els Tenas, els Bruch, els Comas i molts altres. En el cas dels Bruch a mitjans del segle XV van erigir la seva casa pairal al lloc on trobem l'edifici actual que rep el nom de "Les Comes" en relació als darrers propietaris.

Hem trobat referències al manual de liquidaciones y amillaramiento de 1862 especifica a la inscripció núm. 26 a nom de Pedro Bruch i després a Teresa Català

Posesión nombrada den Bruch situada cerca del camino de Torelló de su propiedad y que cultiva de su cuenta "

Té un conjunt de terres amb un valor de 6662,62 lliures. La mateixa inscripció afegeix les finques urbanes

Por una casa con su huerto adjacente a la Plaza nº5 amb un valor de 340 lliures, Por otro idem i idem en el nº 6 i por otro idem en el número 6 del carrer Torelló huerto de 9 partiones i amb un valor de 160 lliures. En total el valor de les finques i terrenys de conreu rústic era de 6462, 52, de les finques urbanes de 580 i del valor pecuniari de 175.

Cal a dir que la finca va passar a Teresa Català on s'hi afegeixen 550 lliures de riquesa rústica de Josep Guixà i després hi ha escrit que les terres passen a Josep Pujol Miró procedents de la finca de les Comes i de la que també en rep el nom.

Val a dir que en el mateix padró de finques hi ha esment de terres dels Bruch a la inscripció núm. 25 a nom de Magdalena Bruch la qual posseeix una finca al carrer dels Patis núm. 11.

Bibliografia

SERRALLONGA URQUIDI JOAN; 1998. Sant Quirze de Besora de 1714 a l'actualitat. Eumo Editorial. Apèndix II i apèndix III

DDAA. (2010). Sant Quirze de Besora. El retrat. Una mirada al passat. Ajuntament de Sant Quirze de Besora

AMQ. Cuaderno de liquidaciones y amillaramiento.1862. Carpeta 1016. Inscripcions 25 i 26

ACM: Censos 1401, 1402, 1519, 1686, 1741, 1782 i 1846

